تحفه شاهدی در مقابل تحفه حسامی
شاهدی پسر حدائی است از اهل
منتشا است . تاریخ تألیف و نظم
۹۲۱

ضحیک واللیل بونک ایت نور   رخک الک بدر نور علی نور
مفاعیلن مفاعیلن فعولن   هزج محذوف بودر اکلا ...

بسم الله الرحمن الرحیم

بنام خالق و حی و توانا
قدیم قادر بینا و دانا
ثنا و حمد و شکر بی نهایت
سپاس و منت بی حد غایت
اکا کیم وار ایدوب بو کائناتی

یرتدی هم حیاتی هم مماتی
یوغیکن اول دیدی وار اولدی عالم
هم اتدی قدرتیله خاکی آدم
انک نسلندن اتدی انبیایی
خصوصا کم حبیبی مصطفایی
صلوتیله سلام اولا دایم
که انکله دین اسلام اولدی قائم

دخی اصحابلرینه که بونلر

انك شرعینه اولدیلر محرز

پس اندن صکره بل مرحوم ومغفور

خلایق اول کمالاتیله مشهور

انشالله

که والددر بو محتاج وگدایه

اوله روحینه رحمت بی نهایه

دخی معصوم مکی جهدیله مرحوم

اوقیتمشدی لغتلر بکاکه منظوم

اقیدم اوله تحفه حسامی

جان

معطر اولدی انکله مشامی

دخی منظوم اقتدی چوق لغاتی

اچردی طبعمه آب حیاتی

شو رسمه اولدم لغت علمنده ماهر

لغت کم بلمسم اولیدی نادر

کدا ده ساله اولدقده خدایی

ادب رحلت قودی داری فنایی

بکا کله اولدی لغت علمی مسخر

نه علمه یشلسم اولدی میسر

خصوصا علم ربانی که سلطان

جلال الدین دمیشدر معز قرآن

کتاب مثنوی کم قوت جاندر

ضیاء نور چشم عاشقاندر

بکا کشف اولدی بی تعلیم استاد

انکله ایدرم عشاقه ارشاد

یقین بلدم که بن نورسته معصوم

لغتلر اوقیا وزنیله منظوم

اکا هر علم اولور البته آسان

اولور عالمده بر مرد سخندان

خدا شاد ایلیه روحن حسامك

وره جنتده اعلا سن مقامك

کتوردی نظمه بو نجه در مکنون

سلیس وشوخ ورنك امیز وموزون

جهانده یقدی بر شمع منور

سونیم حشره دك نفعن کوررلر

حدیثنده بیوردی فخر عالم

بو معنایی که اولدر خیر ادم

قال رسول الله ع م
خیر الناس من ینفع الناس

که اوله دایما خیراته ساعی

اداکه خلق اندن انتفاعی

دلا دم یوزم برخوش نسخه نامه

نظیره اوله اول تحفه حسامه

که بو ندن داخی اوله چوق فواید

نجه نفع ایدلر اندن زواید

شکردن کونه کونه بشسه حلوا

اولور بر ذوق هر بیرنده تنها

مزین اولسه بر محبوب زیبا

کیوب انواع الوانیله دیبا

ویرر هر رنک اکا بر درلو زینت

کلور عشاقه درلو درلو حالت

نه دکلو وارسه انده جواهر

کتوردم بونده الا که اوله نادر

قودم اندری که استعمالی یوقدر

ولی اولمایان انده بونده چوقدر

کتوردم مثنویدن چوق غرایب

که اولا مولویه بوکه راغب

اولن بحر انده وار در بونده اما

دخی وار بونده نیجه بحر رعنا

یوغ ایدی داخی قطعه اولدقجه آز

کتوردم بحرینی یکجه بر بر

تمام اولدقجه هر بر قطعه موزون

یزردم آنده بر بیت همایون

که اولا فارسی بر مصرعی هم

بری ترکی اولا نه بیش نه کم

ارتق یعنی اکسک

که ترکی فارسی یه اولا مقابل

بلور اهلی که اوله بو نظم مشکل

بو رسمه ایلدم اول بیتی ترتیب

که سهله مبتدی احوال ترکیب

چو الطاف خدا کوستردی اتمام

دیدم بن داخی تحفه شاهدی نام

کلامم شاهدی مولوی یر

دیار منتشاده مغلوی یر

بحمد الله كه مرد معنوی یز

كه غواص بحار مثنوی یز

مرادم بو بو تحفه بوله شهرت

كله اوزانله اطفاله قدرت

ادالر فرسله اوزانی حاصل

اولالر علم مولانایه قابل

ذهی عزت ذهی دولت سعادت

انك كه انك اوله بو علمه لیاقت

ولیكن قورقرم بر جاهل دون

كه انك اولمیه كر طبعی موزون

ادامز وزنله تقطیعی تفهیم

اده جهلیله هر معصومه تعلیم

ركیك اوكراده بو موزون كتابی

خراب ایده او طبع مستطابی

یقین بلمکلکه برا غلنجق اول

او قویا شعری ناموزون و مهمل

اولور طبعی رکیک و سست و مغبون

قلور محروم اولمزدا اخی موزون

مگر بر حاذق و استاد کامل

ایی جهد یله ایده وزنه قابل

کلور وزنه ولی بولمز سلاست

قلور طبعنده البت بر رکاکت

قوسک اگر ایله بر تانه نهالی

بو بیه طوغرلزمی اکله منالی

یه ییکی بر دغه کر اوله اول خاک

قویاسن بولی یوموق ایده می پاک

خدا قهر ایلیه اول جاهله کر

اوقیدر نظمی کر اولوب معلم

اگاکیم اولمدی منظوم مقدور

چو تعلیم ایتمک استر باری منثور

خراب ایتشدر تحفه حسامی

بچه کز طبع و ناموزون و عامی

بم بو تحفی سن صقله یا رب

شولردن که اولیا طبعی مهذب

نصیب ایته بونی ذهن سقیمه

فعولن مفاعیلن مفاعیلن

نصیب ایت ذهن پاک و مستقیمه

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

درش جان پدر علمه دون وکون

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

کمر اتسه شاهدی یی جزله یاد

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

اکی عالمده یا رب ایله دلشاد

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

القطعة الاولی

تکرینک آدی درر ایزد و یزدان خدای

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

[illegible]

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

داخی بزرك اولو یول کوسترجی رهنمای
مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

مرد دخی یغیت او کم ویره خفتن خبر

بای توانکر درر یوخسل درر کدای

لب طوداق و رخ یکاك چشم کوز و روی یوز

کرپکه مژکان مژه دست ال ایاغ اولدی پای

کوش قولاق دوش اوموز موش صچان هوش اوص

دود توتون بود ایدی زود تیز رود چای

کارد بچق ارداون دمرنه پیکان دیمش

نیزه سکونه کرش تیر و کمان اوق و یای

خور کونش و یر زمین ژاله چه کوك اسمان

یغمر باران دکل ابر و بولت ماه آی

کاو اوکوز استر قتر خر اشك اشتر دوه

اسب آت مادیان قصرغ و هم کره طای

فایده سیز بر عبث نسنه بیهوده دی

هوده نی بیهوده سوز سویلیجی زاژخای

ناقر وطنبور ودر چنکله شنشتا ورباب

اقلغ وبربط قوبز دمر ددک دف نای

بو سوزی ازبرایت کوکلک اخ پاسینی

این سخنم یاد کون زنک دلت بی زدای

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

کم بو کتابی او قور علم اولوراکا قولای

قطعه

ای صنم دلبر خلق حسن * دینه ده اول عمر بقابیل بس

مفتعلن مفتعلن فاعل بحر سریع مطوی بیل جانه من

قطعة الاخری

کیت پر وسویده بکوکل بیا

ازجه بدن چون بنته بنجون جرا

ایچ طونه شلوار دیدیک استین

کوکلک پیراهن وقفتان قبا

نغز دکل کوکجکه بینی بید مغز

جغز وبغ عوک درو قور بغا

اولدی دریچه ترجه درقپو

کوشه بوجق اورته میان اوسرای

خویش خصم قوم وقبیله تبار

یاده دی بیگانه بیلمش آشنا

کربه کدی ناوه سنت قاروش

اولدی پرستار دده دن نیا

تله فخ ودام طوزاق نام آت

شامله

شامله بام آخشم وطك چك درا

طوز نمك واتمك وات نان كوشت

ماست یوغرت بوزجه آشی ماشبا

نغدیه کندم دی وارزن طرو

اربه وبوکرلجه جو ولوبیا

ارغه دی کاریز اولق ناودان

داخی دکرمن ندر آسیا

همچو توكس مي ننمايد مرا

سنجلين مكسه كوز غز بكا

مفتعلن مفتعلن فاعلن

اي شه خوبان جهان مرحبا

قطعة الاخرى

اچق كشاده و بيشاني الن ابرو قاش

دخي برادر و همره قرداش و يولداش

خيال خشك و شاك فعله دلده قرار
قرداشك كبي عمري كوزمز خاكه قرار
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات
بو بحر مجتث ومجبون فى بيل كل ائمه قرار

صمنلو بليجق كهكل كرج كچ وقتوريك

سفال سقسي درر خشت وسنك كرمچ وكاش

صو اب وخاك در طپراق اتش اود يل باد

هم اشك كوز يشي درخنك وتر قريد ياش

خريدن المغ وصتمق فروختن بجزال

دي سودا صي ييه كالا اندر متاع وقماش

الكني برزكر وكشت اكن شيار نطس

بكاراك بد روج بكوب دوك پچ چاش

بر شمق اشيتي ايمختن قر شمق در

يواش نه رام وصواش جنك در دي بر خاش

اوقي درش كجه كوندز صغرلين اوله

بجون بكوش شب و روز همچو كاو مباش

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات

سنكله اوليدم كشكه با تو بودم كاش

قطعه

ههل دده اول بلايه قبول

نه كيم كلسه دلردن ايله قبول

فعولن فعولن فعولن فعول

تقارب جو قفو اولسه بحر الاصول

قطعة الاخرى

زغن چيلوق اولدي وقرتال دال

كبوتر كوكرجن قنت پر و بال

ستاره واختر دكل يلدز

دي پروينه اولكر يكي اي هلال

هلال مه نودر يا رسي

صمان اوغريسي كهكشان ابه شال

ارغیده دی زنبور وکندو وقوان

شکوفه چیچک انکبین اولدی بال

بلوک صاج واوریب وصرقوغ ویک

دی کبو ومرغول وفرخال وخال لغة مشترکة بین العرب والعجم

دی اوغلنجغه کودک وکنک کرز

جوان دربکت یوز اوغل پیرزال یعنی قوجه

بناموش نه فربوت قرغل دوموی

فری پیره زن ای ویل ماه سال

سخن دارم از دریه ازمن ستان

سوزم وار ایو انجودن بندن آل

فعولن فعولن فعولن فعول

کلیسر جمال وقلیسر کمال

قطعة الاخری

دیرلر سجویه باده ویل هر پیاله جام

قرنوق كنيزك وقوله دي بنده هم غلام

كنجشك سرچه صرچه دخي انكشته در

سورچه طيبه يعني بلغز دخبر پيام

بربند در كمندلرك افسار در يولار

فتراك تركي زين ابر اولدي اويان لكام

كفكير كيجه تابه طغن چولمكه دي ديك

چوشيد وبخت قيندي وبشدي چيك خام

شمشير

شمشير وتيغ دي قلجه دشنه خنجر

كيمخت صغري قينه غلاف ايد وهم نيام

طمر بام وبوزنج وام وكس امر ومراد كام

طم او تغ

هر كام در ادم دخي ديلر طماغز كام

اي دستكير دامنت از دست كي هلم

اي ال طوتجي اتكك الدن قچن قويام

مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات

علم اوکرن کشی بولسر در یوجه مقام

قطعة الاخری

قارن شکم نافه کوبك بیل دریان قوشق کر

داغی زنخدان دراکك سینه کوکس دوداجی بغر

مرغاب وچرخ اوردك چغز تزی کنه یعنی قفر

اهن دمور درمس بقر کوموش نه سیم التون نزر

ارزیز قلی روی توج اسان کلن دشوار کج

ارکج نهاز ولکیش قوچ دیشی وار کلن ماده نر

کار و نفقه کز لو ایش کان درجاغ وبوش اوبش

خوی کرده یعنی درلمش عورت زنه شوهر دار

خورکب درر دسبی سبوان سواو ته این سوبرو

اوك ارد اشاغه یوقرو پیش و پس وزیر وزبر

بورجك اوده وامت کتله ارقمشی پیشم بخار

بونده کتور اینجا بیار انده ایلت انجا بیر

اوتورمه بلمزلرله هیچ کیذوکی قوتو ای اوغل

منشین بنادانان کریز جودرار هاکن ای پسر

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

حقا که جاهل صحبتی نار جهندن بتر

قطعة الاخرى

چشمه بکرا ولدی کوزه بردق

استا مدجوی جوی ارمق

علم اوقی اصلاح اولور بو اوجدن

کلیسونی بر پسلر بوزار بو اوجدن

مقصود ... علمی ... اج اعرب ...

انداختن وفرو فکندن

اغق دخی اشغه برقق

زرد اولدی صرو وکبود دور کوك

قاره سیه وسپید دراق

هم سرخ قزل یشل در سبز

نیل اولدی چود کودنیه توقیق

بمعنی توقمق بالذال المعجمة ...

لخت اولدی چوموق فیچی در شخت

هم ایري درشت نرم یومشق

کف ایه وناخن اولدي طرنق

انکشت ستزك اولو برمق

کالوج کچیسی مشت یومرق

کشتي کمي در غرنجه زورق

هر شب فراانش یو قش در

بوکسك خو بلند و پست الچوق

برهید انکس که شد هراسان قورقان

قورتلدي اولمشیه که اولدي قورقق

قال رسول الله صلعم [illegible]

مفعول مفاعلن فعولن

علم انجره در سعادت انجق

[illegible]

قطعة الاخري

بجکد یعني طمطهر دنك طمردي قانه خون

بازلمش چوق سماط آراسته بسیار خوان

[illegible]

بار کونه عکسنه دردا جی گلگونه فکر

یعنی یوزه سوریلن قیرمزیه

دنلو دنلو کونه کون باشی اشاغه سرنکون

کوده تن دوده بغر سوح بوکرك اوبکن کرده شش

ایکو پهلو یکا سو کنت بان اوجه سرون

رسته قورتلمش ولیکن بسته بغلو کسته صب

موی قل خامه قلم نامه بتی درجامه طون

یعنی تومار کبی نامه

صح کناه وصح بیغشان صح پرلشه بشانش

ورده

اوده بزن قوپر بکی بهراش قوص بتراش یون

بر ایکی اوج دو درد وبش بك دو سه چار و پنج و شش

التی هفت و هشت و نه ده یدی سکز طوقوز اون

بست و سی یکرمی اوتوز چل و قرق پنجاه اللی در

بون . شصت هفتاد التمش ویتمش درر کالیو اون کالیو

داخی هشتاد و نود و صد سکسن و طقسان یوز

بیك هزار و صای صنه بیشمار و میکن ازمون

ایچوب کل اکلوبیك یوخسه قلغل طترده

١ ٢ ٦ ٩ ٥ ٤

اندرون اکرشنایی ورنه بیمان دربرون

١ ٢ ٦ ٩ ٥ ٤

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

حیف کم عمرك دام جهل ایچنده قلمشدر زبون

قطعة الاخری

بوزیدن اوزنمك در نوردیدن دوردیمك

٦

زنسیس راحوك برکنن ندبیری طوکز دورمك

٢ ٦ ٣ ٢ ٦ ٣

[illegible] مفاعیلن فاعلن [illegible]

[illegible]

دبودن قمعه درلر غودن یعنی کوسترمك

٩ ٩ ٥ ٥

زدودن یصدن اجی در بسودن دردیجی سهمك

٧ ٧ ٨ ٨

رستن ایپ تافتن بوکمك بوکم یافنی بولوق

٢ ٢ ٥ ٥ ٢ ٢ ٣ ٣

رسیدن ایرمك ودیرمك بچیدن بافتن اورمك

١ ١ ٢ ٣ ٦ ٦

خوابیدن خراشیدن صلمق طرملومق در

٥ ٩ ٥ ٩

صودموق اولدی داسیدن دمیدن یعنی اورمك

٢ ٧ ٥ ٩

غژنیدن اولدی سرتمك بکردیدن دردنمك

٩ ٩ ٣ ٣

کوزیدن دراز یوق داخی سك لا بیدن ایت اوریک

یلك تف سوختن ینق در نیود وختن دلمك

خیدن روفتن یعنی اکلمك داخی سوپرمك

اولورانکاشتن افراشتن سزماك وقلدرمك

داخی پنداشتن برداشتن ضماغ وکوترمك

طپیدن درطلو بیوق دمیدن سبزه اوپرمك

رهانیدن دراوزکتمك رسانیدن درایرکورهمك

چه باشد سرد ترازیج زهر دم خویشتن دیدن

نه اولا صوو عرق بوزدن ادمدن کندزون کورمك

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

کرکدز کندزن بلمزلره کندوی بلدرمك

قطعة الاخری

سده شیر و تو ددی قیمغه فله درا غزهم اغزبهان

سو ریه کله تله توره دی دله سکسره دله دی زبان

قمشه دي ني شكره دي پي الكه دي مخ سمك انجوان

كره يايي مسكه ويايغوك ادي نفره دراولو بهره در

اوده زهره دي قوق وتوق بري ايدان برپ نماكيان

اوكي كوف وبط قاز وفاخته اوكيك كلوهره خو عصفور

قوشه مرغ دي بچه بوره يوه لانه دي اشيان

شو بجو جك اوكه اوله پاي ايچون اكاكا شره دي قمش اولسه اول

دي اكانين اوه خانه دي دركه ستون اشك استان

سكه بكرك اول كه قول اولا سن دين اولسنه بقوبني انبي

بنو بهره اك كه رهي شوي بيزرك دين پاين وان

متفاعلن متفاعلن متفاعلن متفاعلن

كون چكدن اول كنادب اوكرندسيو جيغرتر اوله

قطعة الاخرى

تكرك طولو وبچه دخي دي برف قر دي چيه دمه

دي ميش قيون قروه بره چوپانه شبان سرو يه رمه

دي غلغل بونيد دغه دي يوغ وبايه هيد ولي

١ ١ ٢ ٣ ٥ ٥

او كنده غاو شنك وصباني او قند دي عيش وزوله سمه

١ ١ ٢ ٣ ٣ ٣ ٤ ٤

كوزل كش وكش نه قولتوق اچي بكش چك وچكه يعني مكش

٦ ١ ٢ ٢ ٣ ٣ ٥ ٥

دي ابلهه كوك وشيد دلودي كچ اويا فليوه سمه

١ ١ ٢ ٢ ٥ ٥ ٣ ٣

بضم الكاف يعني ابله

سن انه جاني ادب يولنه يوري كه اوله سن برد قمودنه

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩

تو جان پدر براه ادب بروكه شوي سره زهمه

١ ٣ ٢ ٥ ٤ ٦ ٧ ٨ ٩

سن ، پدر جاني ، ادب يولنه ، يوريكه ، اولرسن ، برار ، محمودن يعني دكلمدن ،

مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن

مفاعلتن

حرامي به يلوني ديه دي عيش وغه شكر بودمه

قطعة الاحزب

دي چو ديه پراس واقليمه دي كشور

١ ١ ٢ ٢

بكسر الكاف العربي يعني ولايت

در حيه قوچي به اهنكر وزر كر

١ ٢ ٢ ٢

در خورند لايق و بهر داچي سزاوار

١ ١ ١

ارام دولتمك بزك ارايش وزيور

٢ ٢ ٣ ٣ ١ ٣

يعني دكلنك

يعني ...

يارا بندر ميشه دو داچي براشور

٩ ٩ ٩

[illegible]

[illegible]

بجد بيد وماند قلدي ماند بكزر

دندان ديش ارشد بلك وتار ارشدر

پود ارغه دي پشم يوك قاليه پستر

پود قرا وغه بالاتر وبالا بوي وخوي در

ايكركه دي پيشتر وكزكه پستر

رهبر قولاغز بريمش واو بجي پي رو

پيكار صوش صورتدر دي چهره وپيكر

ميداد بمن ويردي بكا عدلدر داد

دادار دكل عادله دي قردشه داور

ملك اسمي خداوند وخديو بشتاب ايو

ايكايه وپادشاه

برده قره وش قول دخي ديرلر قوله چاكر

بالباء الموحدة قول وقراوش صحح

هم اولدي سپهدار وسپهبد چري باشي

دارا اولو سلطانه دي حكم ايدجي داور

رخته دي بهرام وزحل در دخي كيوان

کون تیدیغی یر باختر وطوغدیغی خاور

کوجلو یه توانا دلرلیک بهادر

الپ اولدی ونیو اولدی دلیر اولدی دلاور

شاشی یه دی لوچه دیخلوک الشرع بی دست

لنك اغسغه دی دلسز لال ایدو صغر کر

قرامغه سرخیزه دی دزپسه دریز

دنبل چیبن انح سکل ازمرد اوبوز کر

پیروزه

پرونه ظفر اونکولک اولدی سکالش

پاداش کشی کین اورشمک دیجی کیفر

بویرق طوت وکز بوله وطوغری یوری دایم

فرمان برو در شویه راست روان در

مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

علمه عمل ایت تا بولسن جنت وکوثر

قطعه سیزدهم در بحر الهزج المثمن الاخرب

هم پایه دی تابستان کولکه یه هم سایه

هم داخی زمستان قش دی قوکشیه همسایه

هم یاز بهار اولدی پاییز کوزه دیرکر

اسی دی وصووق دی کرمایه و سرمایه

اوکلم اوله اصلی اری اول پاک نژاد اولدی

اوکلم اوله اصلی الحق اول اولدی فرومایه

اماده یرقلمش پرداخته دوزلمش

نازلنمغ

نازلنمغ ودوزنمك نازیلك و پیرایه

ماهی بلق اولدی مار ایلان وقرنجه مور

عقربله جین ادی کژدم دروصد پایه

ازره که اندوتری فرد ایمیان اید

بوکون که ترا نرسن یارن کلور اورتایه

مفعول مفاعلن مفعول مفاعیلن

یوقدر ایکی عالمده ایلك کبی سرمایه

قطعهٔ چاردهم در بحر المتقارب الاسلم

قوقمیشه دیرلر کندیده کنده

بفتح الکاف

بکسنت اوزلمش قوقمیشه کنده

بفتح الکاف

فرخنده فرح قوتلو خرم

شادا اغلمق کولمك کریه خنده

بکسر الکاف الفارسی اغلمق

بل آفریننده یارادیجی

درزق ویریجی در روزی دهنده

هم

هر بیلجی یه بوینده دیرلر

سکزدجی یه دیرلر دونده

هر جیلکی هر دابا الیجی

اولدی کشنده داخی کشنده

خود راستودن کندویی اوکك

لوف اوردجی در هرزه کوینده

هرچه بخواهی روخواه درتو

هر نه دلرسك وآراسته سنده

مستفعلن مستفعلاتن

سن سنده ناوله غافل اكنده

قطعه تردهم در بحر الرمل المثمن الا مخل

ندر اصطره ستره قزمق درو ستردن

بلكو فسان فسانه مثل وقصر ستروں

ددي دمكگه نشاندن دخي چمچغه فشاندن

[illegible]

دخي صفحه فشردن دخي طوكمغه فشردن

بغل اولدي قولتق اغز بو جفيه لنج ديرلر

بو جغه دي كنج ليكن اوتر قادر نشيمن

ديمش اوتلغه چراگاه دخي اوتلو يرعلف زار

اوته دي گياه اورق داس ندرو نواز اوركن

شم اولدي چارق ادي اشم اولدي داحي دانين

بمعنى رسم وعادت

قرم اوه ديدي خرگه قلبق نه اوله گرزن

در صنوج تاج دركم عجم بكزي التون

زنجير ... اوزرنه اهرام

كاه كاه ...

بهمه تو نیکوی کن بتو بیندایشك ازمن

قویه سن ایلك ایله سکه اوکدا شده بنده

متفاعلن فعولن متفاعلن فعولن

یرامزله یار اوله ایولردن ایلك اوکرن

قطعه شانزدهم در بحر المضارع المثمن الاخرب

بلچوق کل اهك الجی هم قلچق اولدی داسه

بضم الکاف العربیه کل مشهوردر اما کل بالکسر بالچوق معناسنه در

مین کلنك وکورك یاردوکی داجی ماسه

جلك

قبلك یلنك قولك تنك اولدی طارهم تنك

مانی کتابی ارزنك دی ژنك ایس و باسه

مانی دیدکلری عجم پادشاهلرندن بر پادشاهدر وارژنك

طرنه کلنك دورنك طغ کاجیسی ولی تنك

عار اولدی جنبه سنت منت دیمش سپاسه

هف دانه در عشور آشی و یاغ روغن

بزیان اشینه کوداب دیزکر چناغه کاسه

زیان التشدید اش ودخی بکز

انجام صوك و دشنام سوکك ستایش اوکمك

دشت اووه درکش طشت بنکان دنلدی طاسه

انکور اوزم ارك در الو مرود ارموذ

سیب المه نار انار وکلنار ووي کراسه

امّا چه بالشه اله طوشنجل وطوغن بار

یوهه دلوجه طوغن هو شب پره یراسه

ایومك سو نکیله اولدي بطرو لیکن

هو خار خار دیرلر اولسه کوکله تاسه

شادي مکن تو با سورانده میار باسوك

ساوغه سن دکونه غصه کتورمه یاسه

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

سلطان عالم اولدي قانع اولن بلوسه

قطعة الاخری

ایو خرس وطوکزنه خوك وكراز

سك مکس ایت سنکك دي خرکز اوياز

درسكه وارن وبدست قرش

قوله بازودي قولاجه دي باز

سوزن اكنه كزارش وسوفار

اوقكزي درديخي دي صندية كاز

پهن يصي يغون ستبر وصفا

كوته وكوتە دكوتي اوزن ديدراز

ديكه كوز بيين وبوغ نكز

يق

يق بسوز ازبساي وايله بساز

هم كم اكسك درفراوان بول

اولدي خرسند قانع وخرض از

قمچي درتازيانه يوت اغك — تركتاز اولدي هم سكرن بتان

قلقن در جهيدن وبازي — اوين وقلق پرجه اوينبان

مژدمك ماش ومرجك بنجو — هم تچي سرم درصوغن خوپياز

بيم در قورقو صبر ودرد بيمار — داخي بسيار چوق انداك از

پیشخورد اوغه قاصد دی خوبن   کفه کسمک دی اورتغه ابان

کوکلن کتدی کلمدی بینه   دل ماندی وی نیامد باز

ای کوزل یوزلو بک کوزو نازلو   ای شه خوب رو بخند و ناز

فاعلاتن مفاعلن فعلن   ایره مقصوده هر که صقید راز

قطعة الاخرى

بخت اولدی المک هم دخی ماشو درالك

هم دخی اشو کل سرخ اولدی سبوس اولدی کبک

خواهر قز قرنداشه دی مادر انا اتا بدر

ادمه مردم دی ولی مردم چشم اولدی بیک

هیمه وهیزم در اودن هم دخی خاکستر کل

ارز اودانکشت کمر اخکر کوز یعنی ذلك

زنده دری زنخ عالو طونه دی داخی ادیم

سختیں وجره کون وپوست دری خواست دلک

بوز اته دی خنك وسمند اولدی قوله اولدی حمش

سترکش و سکسک یکلک نرم رو اولدوکلک

چند شتابی بکنه این روشت تا بکجا

نیجه ایورسن بزغه بوکدسنک قندیمدک

مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

هرنه صنرسک اینکه هب بنسکر کلسه کوک

قطعة الاخری

دیدن هموار دخی هم دخی یکسان برابر

کس بیرانیر قصبع اورسه دکسندان تیشه

هم دخی خایسک تیشه

هم دخی خایسک چکیج تیشه کسردن

در بید دخی چوبیای هرا کد سوهان

طغ دبسنه دخی شخ کریوه بلک در

کوه بخس کوه طاغ ار کجه کوهان

اولدی طمان الذیم یترمله بجنو

شبنم چه هو طمان عرش کرنهان

هم دخی رخشنده در الدربیجی

هور دکی تابان دُرُن داخی درخشان

معنیء دریاب خوش اگلدیك در

یونش

هور نه وزاد دول و دوش یونش سامان

چونك و چونك
نازنینی سامان
...

بکلم چین صرنبج خوشند اگلدی

غایتده صرشق اولان کسنیه پیچاپیچ دیرلر

اگری کژ و یوز چور روی بکر دان

بکندج کی وایچ بنوش و بیا آشام

قونق الن میزبان دی قونغه مهمان

ميوه

ميوه يمش بيوه طول خربزه قاون

پاتله تاوا ويريم هم اوله تاوان

قيش اوي كاشانه در كاخ در كوشك

چرغه وردواره دي هم داخي ايوان

مونيسه دي غمكسار درد دشه همدرد

دم نفس و همدم اش صوكه دي پايان

خرقه ركوا رقه پشت بيل ميان در

آب روان دي اقر صويه روان جان

مَن بن و بَمن من وکیله درر صاغ

اولکه بیمانه دي عهده دي بیمان

اولدي گران وسبك اغر ویني

دختر قز گران هم اوجز ارزان

صوردسك صولجان نه اوله چوگان

زال صوره بنلس تلقغه دیرلر

[illegible]

هم دخی طاغ رخجغه دیدلر انبان

مهر گونش داخی بل مهر و مهاري

ساوي و بوبهندرق دو جي شتربان

كي دخي كيده بپوش دخي بپوشان

نيفه دراتك طون يقاسي ياقه گريبان

قاموسي بسدو يجي صقلا يجيدر

باهمه پرورد كارهست نگهبان

دده یاشنی اوردقری بولاز تعوبذر

صقلا یجید

قاموییی

مفتعلن فاعلات مفتعلن فع

یار اوله دایم سکا همت مردان

قطعة اخرى

چه نه قوشی چینه دخی قوچی سخن چین

حسود اولدی بداندیش اوزن کورجی خودبین

یغون زفت بخیله دکل زفت ولی زفت

ندقیری تیره بوله نق تره ایکین

بونده بر شمه هم دی دیباج ایسک کی
کوز کوب اوله زیبا ولیکه پیشت اوله

ندر طاغ ارکی تلك قلم کالك قورو اوزم

مونیز اولدی وقوز کوز دخی موددنه مرسین

دی شیر ارسلن کفتار دیو دمرتلان روبه

دیو دکوهم پارس درد یوز کتام این

دخی قوته دی نوره دخی دیرکج و دوز

ارق طاغ ایشکی کوردخی کوزد درسین

کیسه اولسه طولو اقچه دکل کیسه بونزد

گر اولسه چنق التون دُشو کاسه زرّین

دکل صلقمه خوشه دخی ازغه توشه

قتق نانخورش اولدی دکل تهکبیه خرچین

کوکل نیجه بر الدد سنی سامر و طتلو

دلا چند فریبد ترا فربه و شیرین

مفاعیلن فعولن مفاعیلن فعولن

درین علم و کماله ایدلر سکه تحسین

قطعة الاخرى

شانه طرق بیق بروت هم سقل ادی دیش در

ریشه صچق دُرد دخی برت بش ادی دیش در

چیره یکن دی کمنونه زیره وخیره یوش در

بالا ارهنك چوبوش دُرد یکینی داخی نیش در

کوز قیغنه پیله دی پرطلو درکدو قبق

بوش تهی و باش سر ارتق یعنی بیش در

قورغه دم دي ديم اتك نيم يرم جرم دوال

صو صغري يتني ندد كله كاويش در

طاشغي ده باد كند ارقسي ~~كوز~~ كوز پشت
فه كو

كوسه وساقلي قبا كوسج وبلبه ديش در
مسقة ج

مشتلغه دي مژده ومزدكوبي دم كري

ويره اري ودين اوق يك وده برقرشدد

روني فرد جي دكر بلته ترقولي سپر

قلقنه

قلقنه ديرلر اوق ويايي قوبجق ادي كيش در

طمغه دي پرستش وسلكه دي پرورش

زاهده پارسا دكل مذهب ودين خوكيش در

اتكو سوار ومرتبه پايه پياده پيا

صالح ايكي شه پايه دد هو دجي سخ شيش در

اينت اب خوشكوار ايدانكه تشنه است

بودر ايو سكيجي صو كاله اوكه صوصميش در

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

علم وكمال معرفت عارفه اوزكه عيش در

قطعة الاخرى

بو ترغه دوشدي جوزه يلجه لمسنيه يه چير

اوله دز نايزه دي صوله جب ونوله پيشير

ضمريه چرك دعشق دخي سركين ليكن

سيكه بوخه چيني دبونرهم داخي كبز

غنچه

عنده اوز نجكه دي صاروار ومنج وستوه

اوزنكولك خوستيه اولدي هم استبره ستبر

كارگاه اولدي دكان چنبره اهنجه دكل

پاي باف اولديسه جلها دخي كرباس اوله بيز

پيشه دي صنعة پيشه متسيتانه دكل

معنسي كفش ودر فنك بري بشمق بري بيز

قرغنه زاغ دي دام اغ ونباغ ايلك اوجي

بندباغ وداغ طاغ وباغله بستان پالیز

بربرویش یودی کم ساکه قیامتده کرک

روشی دوکه ترابایدر دوستاخیز

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

کورمیه هیچ سعادت یوزن اوغلی کداوکجیز

قطعة الاخرى

تك حله وقوا اوزم تکاکید رتاك

هم رودر اوزم چیغی برتق درچاك

یرتق دیخی برك دراغ حاصلی بار

کوك بنغ ولیك بکسمد در دیخی کاك

بوغق خفه کرهن اولدی سیلی در کرش

جلد اولدی لغند چابك وهم چالاك

هم ذرف درك شکرف اولو کاف وشکاف

دی یارغه کوجقر دردراخی مغاك

بعني حل

يوك باردغي يول ديغي اوچ كره سه بار

تاج افسر وكر سنه اج تاج اولدي زاك

اولكه اولدي ايو طوغري اكانه قورقو

انكه شدنيك وداست اوراچه باك

مفعول مفاعلن مفاعيلن فع

دولتلو اوكر عيبدن اوزن ايده پاك

قطعة الاخرى

قريب الدمق اولدي قريبدن الدغق

كشي جابلوس اتمك نديعني يلدغق بغني وتككلك

كشيدن دورچكمك كشاده درراجق

لغتده عمنكيدن تقويب طوطلدغق بغني

عنودن ازغنق اويومك بخسيدن

بيالش بغادن سرخو يصدوغي يصدغق ......

سرابيدن ارلامق بشرميدن اوتنق

چشیدن درد طقوز بک خوردن واتمک

مهیدن مکیدن هم بغزیدن اکرغنق

شتابیدن ایومک دردرنکیدن اکلمک

دی فنجا و غلطیدن کرغن یوالنق

جهیدن دراتلامق هم اغنشتن اصلومق

شندن ترزبارلان یعنی بغمردن اصلونق

به از جانست این کفتار اکر میکنی باور

یوسوزیک دردر جاندن کرایدر سک اینمق

فعولن مفاعیلن فعولن مفاعیلن

کبشی اوصلولقدن دراشی اوصلویدطغق

قطعة الاخری

جم اغاجی کیز وقین اغجی غوش

اغ داکلن حول در بوم بیقوش

بزیر او تکی کونه دی دی دونه دی

دن اصراغی کیجایه دوش و پرندوش

دوشك جامه خاب اولدی عریان یلنجوق

دراغوش کن قوج قوجاغ اولدی اغوش

سمك خلم درداجینی بورن در

قفاجر قولق دبی دبنا کوش

دی کربی یه چیزی و میمونه کپی

هم اهو کیك طوشنه هو دی خر کوش

یمك

یمك خوردن سیر توق روزه اوروج در

ادك موزه اولدی پاپیچ اولدی پاپوش

اوجق طوغشه دیو فرسایی دیرلر

خیره عقله دی اوکی کیتمشه بهوش

طوقنمق در اسیب اشوب اوزکی

اورش رزم در رقاتی غوغا خلاو لوش

فرشته سروش و ادب اولدی فرهنك

دل ویه دي دیوانه هم داخي مدهوش

صلیو یزدیسك دي رهاكن دي تن زن

دیسك ایسم اول هم دي میباش خاموش

دیا ین سكا دینكلرسن ایشت

بكویم بتو گفتیمها تو بنیوش

فعولن فعولن فعولن فعول

ایت استاده خدمت صفن اولغل لوش

قطعه

بار كلمه ارم اگر گورا وصیله فیله نظر حزم اولیور جان كوكل موجمن اید رشاد

فاعلات مفتعلن فعلات مفعلن طي ابد یستغني دشوراكر اهل هم

قطعة الوحري

هم پریدن اوچمق وهم داخي اوچمق اولدي بهشت

دوزخ اولدي طامو دي كشت اولدي اكدي كشت

انجیل ادي انكلیون بت پرست بته طپجي

هر كلیسه هكبه درر هم كلیسه اولدي كنشت

سج دیر التي زلق زخ اولدي رخ و فرخ

چركین وچیل دخي دي چركنه خشوك دي زشت

کالس در بنکه اول انل نه یزدیسه
خواهد آمدن بسرت وی بخست هرچه بنشت

فاعلاتن مفتعلن فاعلاتن مفتعلن

طبعی و طبیعتی در آدمک نهاد و سرشت

قطعة الاخری

جاه منصب چاه قویی راه یول

کاه صامن که دخی کاه و مرول

قینا زن مادری بل شوی ار

ینکه

ینکه قیناته بیوه زن بید

تول قاز بورنی درز فرزند اوغول

کوکو داماد در اوینا شی مول

خشمکین طیره تیره در طول

اوغل اوغلی در نبیره کیری پل

دوله در قاضرغه یکلکی بادبان

انجکه پستان دی چلق قوین ستان

یال بش دوشاب بکمز خاب دوش

کیك کلك پیره کیك وبت سبش جیجی

جکره طله کفلو اتك خفره

آره بجغو کف کلوش وهم کره

یوز هم یذ فوز اعزا ورد زم

عصه وقیغو نژند وهم دژم

طورمغ اولدی ایستادن کاستن

اولدی اکسلمك وقلقمق خاستن

هم بر ستو قرلغچ سیماب دژ

ژیوه جیکلك جرس اکت سرخاب دژ

دیدبان کوزجی طنق دژ هم کواه

صیغناجق یره دی جای پناه

دی قجاجق یره هم جای کریز

دپیه تارك دی تادك داخی نیز

تاش دیوزده چفت هم دامغول

اوردر زانو د زو طوپق پرزول

جش بیرام دربیشی لاله لنك در

هم سیچی سیکی و مصلوق بنك در

یعنی شراب

قورقلو ایشه دی کار سهمناك

بلچوق التا جکلری صندوغه لاوك

بنغ صو بندی کوزن اولدی صغن

خاك توده اولدی طپر قدن یغن

اولدی اوردن کتورمك ریختن

دوکمك و چقمق دردر بکر یختن

ماتجی یالان اتی دراشنلم

عربه دردطیغه دی سب و سم

اسمك اسا و شرفه اوکسرك

کزلو در پوشیده پوسیده چرك

اویقودن خورلدمق اولدی بخت

هم شکسته در صنق بوتن درست

هم بوبحق مهره هوا واله زنند   قاو وچقو سوخته آتش زنه

کاسنی کونیک و یوزرلك سپند

هم ونیزه کونلك و قوش بودنی شند

غلبه انبوه قصبی انکزد

او در بحجیر برتبجی دد

طرملودی خست بالق اغی شست

نیست یوق ادی اوتدر وار هست

سو بسو هر یاکه در یو سولکین

هم یوزك انکشتری قاشی نکین

پنبه پنبق هندوانه قارپز

ایکی در بوزینه میمون یادیز

دست ابرنجن بلوزك کوشوار

کوپه ینه و چل صغرجق قوشنی سار

هم صوده یوزمک شناویدن دُر هم دخی صزمق تراویدن دُر

هم بنالیدن ایکلمک دُر هم سکب قتمق گواریدن دُر

هم زنوسیدن سکلدمک دُر هم صرتمق خودنمائیدن دُر

مستمند اکلودر لاغر آرق تلخ اجی اکشی ترش غوره قورق

او قماشی دُر خورو باردان تبجق دراو طغو در واردان

اتلس دُر دیبا اولدی زار زار لابه یلوارمق ارق دُرهم نزار

خستکی

خستگی دُر صیرولق دُرد اغری دُر

اصلی آویخته دُر دزد اوغری دُر

یافتن بولمق دیمک کفتن دُر

هم دلک دلمک ندر سفتن دُر

تودعك دُر شده دیمک هیبت شکوه

اولدی کردستانده بر طغ کرده کوه

یاد بیزن بادزن هم یلپزن بی مزه طتسز خوطتلو بامزه

طتلو بامزه و طتسز بی مزه

حبه دانه خوشه ادی سنبله   دبه گون بندق کلند زنبیله

بوکلک اولدی سکین بیدن ستور   الغیه دیر گوکوش در نشخور

ابخوق اولدی زغنك اما اروغ

اولدی کاکرمک دخی یالاون دروغ

ایچ یعنی پیه وقوردق چرز دره

دوده اوبه   چادر چمد چیره

ایچ درون هایون یزی فرك کنار

اولدی

اولدی سوپرکه دکن جاروب خار

بکذشته همتا دکل هراذر اکنز   ایکیز اولدی کول ودر یادکین

یعنی کوجک

کورخانه دخمه در کیکش فراخ

هم چقل چاقل شغال وسنکلاخ

لوخنه زاج اولدی مامی بیشیار یعنی

بوبل اسال اولدی بلته اولدی یار

هم جریده اونلوق او تله بجز   اوتجی چرچی بزنك و پیلوز

کوده ده اماس شش درابله

تن قبرجوغی صونك دزکو بله

که یکی ومه اولودرابوه به هم کروهه بونغ ودوکم کره

همر درخت وشاخ اغ داغی بدق

می نفند قودلر نهادن درقومق

انجم ابستن وزادن دیمك

درنك ویوکلو طوغمق دخ امك

سروله

سروله کندر کنفشیله کنو

لق دیخی شالق یلوس ویکی نو

یعنی اسکی وپاره

دیوچه اولدی شکك دیخی زلو

یوبیشو بکلانا قو بوغز کلو

پا برهنه یالن ایغ بنده کی قوللق اولدی قای همباز ندیکی

بس یتر خیلی بس اویله اولسه بس

بیتش قلتلره فریاد دس

هر طر وکاو زس و بیقوله بوجق

هور جی انجوغ واتشدان اوجق

بیره بویی در طبرخون تخلون

قوز چتوکی شهدی اکنون کنون

رشك کونی پشك قیغ برکستوان

ات طونی درخود اشق یل پهلوان

رسته وخسرو خسو بینه نذر

ارضراسی قینتا قینانه در

وارلق هستی درر بیو ستبه در

اولشق یب یب اولس اهسته در

کوبجك پستو ستی خاتون ستم

کوچ تفك زبطانه کورك اولدی دم

بکر قزد وشیره کالم اکورده

عورت ویلنم فلاخن درصین

یوجه بالا یورجی دلدلدر هم اویق تندیسه بیسه الادر

هم نیستان در قمشلق پرنیان

اولدی ناخشلو هم بیا در عیان

تکنه درزن بش چکرکه درملخ

شوخ کردر چرك تازیجه وسخ

دنبه قویرق ستمه رخنه کدك

بخیه معیده نکنده دردك

کیجك

کنجك خارش دخی اولدی نزین

صاروق هم یازجی اولدی دبیر

کرکدن ارج اولدی قلجق غالج

هم سپاری در اکنز انزدف اج

بیده رسو کدکر الغنی دنهال تازه دال اولدی وبوین اولدی یال

اوته دا رودی سسام کنجد درر

پسته فستق الکه هم سنجد درر

اولدی کهواره بنگ لمتر یوك

اندسوکند وکروه اولدی بولك

ساواگند ودر سپد ساوین دکر

دوك اك بر واقولی پرخود کلکو

سرب قورشون شوره درچوراق سراب

شوره پیر کم کورینر ایراقدن آب

هم چولدن توزا ولو پندون کرد

اسی

اسی کرم اولدی وصووق اولدی سرد

کاج سیلی اولدی کرج اولدی دلو

هم برین اولدی سر یتیم در یلم

محنت واشکنجه اولدی پنج پنج

یوله عزم اتمك براغ اولدی بسیج

هم نوا نغمه نصیب اولدی نوا

هم کشی کا کاد در ایش کوج کیا

خب كن ايسم اول ديمك يلجق خلوب

زيب كوكز اولدي وصافي اولدي ناب

از براي كر دورت درر معنى تاب

بيري تاب آفتاب وماهتاب

يعني بيرمعنيسي كوفتن

بيري قزمق بيري طاقت بريسي

زلفك ايپك اكليب بوكلسي

هر كتابك اولي فهرست هر

بر حكيمك

بر حكيمك ادي زردشت اي ددم

يار لب اچلمش اولسه كفته دي

اكلب طولشمش اولسه جفته دي

اولدي اسير غم اولدي عرجه ضيمران

بل بوتي

فسلكن دربكمي تركي همان

ديديلر

كوك كبي يعني سپهر اسا بيرم

يعني مثل

اولدي هم ريحان اوتنق در شرم

یعنی هماپ اولور گبی

فام وگونه گبی یعنی زرد فام

صارو شین گلگونه گل گبی ای همام

توز گلخن شام آغاجی مرخ در

کوشک گرخ اولدی بزه هم برخ در
گاه

یعنی بر و لایق
اکی اور

معنی نادان و غافل در لوند

هم دخی تعیینی یوق صاغنش آدند

لاف اورب سوز چیمه یعنی ملند

هم

هم یونز اولن حرون اولدی وتند

دی وداع اتدی دیسک بدرود کرد

حمله وجنک اتمکه دیرلر نبرد

اوینوح بیدار وعاشق گرم دار

هم خشل اهار و محکم استوار

انجه یول بنا ایچی هنجار در
یول

اولو لشکر بشیچ سالاور در

یصلو چیلو سوکوار و موشخوار

هر یوش کیشی یه دیرلر برد بار

اغلق مو بیدن افسانه سمر

قصه و حکایه

هر بریخ بونجق شبه در تجبه غر

[illegible]

هر دیجی خشخاش اولدی کوکنار

هر پیو کویه کلردر سو سمار

هر خزینه اولدی کنجور ای پسر

اسنیوجی کمسه اولدی خونه کر

ایکی کویدر

ایکی کوی در درازو مرغوز دربری

اول ولاتیده که شهر در هری

هر علم بر شهر ادی در همو طراز

دی یراغه التده چلغو یه ساز

لیزخوراندز بطرا صرلق فصیت لیلاک

انکر

کیرنجوجقر

هر بیوك کبز اولدی کرز اولدی چومق

اسنمك درخامیاز و شانیی کماز

کزاولا تنوبس خزمس اولدی زاتز

ایسلك تغنس اورته یاکی ایی تموز

داخی فی الجمله دعك در هنوز

هم فنوس اولدی دخی هیف ایلك

داخی هزل بیهوده سوز سویلمك

چغزاچی چرکلو چبن درهم دنس

زهونه

چرك در بر شهر ادی درهم طبس

هم

هم منش طبع و شکال لشن حیله مکر

بو نش کثرت یعنی جمع زید و بکر

پهلو یجه اولدی کونش راخش و خش

یلخه شهر الله موق دردر خش

مغ کوز شعله فروغ و هزل لاغ

قاره کومغ کیجه قاره کوسی ماغ

هم نغول اولدی درك داخی گزاف

بیهوده سوزن در عقلسز در نشاف

زشت حقریق ونشانه در هدف

قف درو بر نوعه قب قاوا ولدی خف
قومش قولجی قابدر

قاشنه النه چین اشرنك درر صقلغ واوازی خنسك وطنك در

هر تكالا در یغلماق اولدی هنك

قوت ودی شیوه لو محبوبه شنك

داغ جریك هزل اولدی چنكلوك

الی

ای محبوب حقه توجه دیدم اولدم تاریخ

یرحم الله لمن صنعه فی العقبی

بونی یازدم قلله بندن یادكار

قلمیم بن قالله خطم یاده كار

اوقیانلردن رجام ایله دعا

اوقیانه رحمت ایلیه خدا

هذا

تم

النا[illegible]

[illegible] ١٢٥٠